

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

«ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Розробник:
ІЛЬЧЕНКО Алла,
доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін,
к.пед.н., доцент

Полтава, 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Психологія особистості
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Ільченко Алла Михайлівна, к. пед. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін <i>Контакти:</i> ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: alla.ilchenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/ilchenko-alla-myhaylivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність	факультетська вибіркова навчальна дисципліна

2. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: висвітлення основних психологічних підходів до розуміння особистості, що є актуальними на сучасному етапі, формування у здобувачів вищої освіти здатності здійснювати психологічний аналіз особистості та самоаналіз власного внутрішнього світу, що сприятиме досягненню як особистісної, так і професійної зрілості, реалізації свого потенціалу, дасть можливість правильно орієнтуватися у сутності міжособистісних стосунків, організовувати ефективну взаємодію з колегами у їх майбутній професійній діяльності та житті загалом.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти класичних положень психологічної науки про сутність особистості, її структуру, мотивацію та унікальні аспекти функціонування (творчість, самореалізацію, зрілість, психічне здоров'я); створення необхідних умов для опрацювання сучасного досвіду психологічного аналізу особистості; сприяння розвитку психологічної зрілості та культури майбутнього фахівця, розвивати інтерес до самопізнання, бажання саморозвитку та самовдосконалення.

Компетентності:

загальні:

ЗКФК02. Здатність до самонавчання, самоорганізації та самовдосконалення.

ЗКФК05. Здатність використовувати критичне мислення в професійній сфері.

Програмні результати навчання:

ПРФК01. Володіти знаннями щодо теоретичних, емпіричних та експериментальних психологічних концепцій особистості, особливостей та умов становлення гармонійної, розвиненої особистості, її професійного самовдосконалення і просоціальної самореалізації.

Методи навчання: словесні (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні (пояснювально-ілюстративний), практичні (практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль), інтерактивні методи (робота в групах, навчальні дискусії, тренінги); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

3. Програма та структура навчальної дисциплін

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Психологія особистості як галузь психологічного знання.	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 2. Сучасні психологічні теорії особистості.	12	-	2	10	12	-	2	10
Тема 3. Розвиток і формування особистості.	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 4. Структура особистості.	12	2	2	8	12	-	2	10
Тема 5. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 7. Індивідуально-психологічні властивості особистості.	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 8. Психічне здоров'я особистості. Психічна стійкість.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 9. Психологічний захист особистості.	12	2	4	6	12	-	-	12
Тема 10. Соціально-психологічна характеристика особистості.	12	-	4	8	12	-	-	12
У т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	-	-	-	24
Усього годин	120	16	24	80	120	6	4	110

4. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРФК01. Володіти знаннями щодо теоретичних, емпіричних та експериментальних психологічних концепцій особистості, особливостей та умов становлення гармонійної, розвиненої особистості, її професійного самовдосконалення і просоціальної самореалізації.	<ul style="list-style-type: none"> - робота на лекціях, конспектування; - опитування, участь у дискусіях; - виконання практичних завдань; - підготовка реферату, доповіді з мультимедійною презентацією, - тестування; - залік

Форми контролю результатів навчання (денна форма навчання)

Програмні результати навчання	Форми контролю					Разом
	Робота на лекціях, конспектування	Опитування, участь у дискусіях	Самостійна робота		Тестування	
			Практичні завдання	Реферат, доповідь, презентація		
ПРФК01	20	40	20	10	10	100
Разом	20	40	20	10	10	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(денна форма навчання)**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Робота на лекціях, конспектування	Опитування, участь у	Самостійна робота			Тестування	
			Практичні завдання	Реферат, доповідь	Презентація		
Тема 1. Психологія особистості як галузь психологічного знання.	2	4	2				8
Тема 2. Сучасні психологічні теорії особистості.	2	4	2				8
Тема 3. Розвиток і формування особистості.	2	4	2				8
Тема 4. Структура особистості.	2	4	2				8
Тема 5. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості.	2	4	2				8
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості.	2	4	2				8
Тема 7. Індивідуально-психологічні властивості особистості.	2	4	2				8
Тема 8. Психічне здоров'я особистості. Психічна стійкість.	2	4	2				8
Тема 9. Психологічний захист особистості.	2	4	2				8
Тема 10. Соціально-психологічна характеристика особистості.	2	4	2			10	18
Реферат, презентація	-	-	-	5	5	-	10
Разом	20	40	20	5	5	10	100

**Форми контролю результатів навчання
(заочна форма навчання)**

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Робота на лекції, конспектування	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота			
				Виконання практичних завдань	Реферат, презентація	Контрольна робота	
ПРФК01	20	8	10	20	10	32	100
Разом	20	8	10	20	10	32	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(заочна форма навчання)**

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Робота на лекції, конспектування	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота			
				Виконання практичних завдань	Реферат, презентація	Контрольна робота	
Тема 1. Психологія особистості як галузь психологічного знання.	2	-	10	2			4
Тема 2. Сучасні психологічні теорії особистості.	2	4		2			8
Тема 3. Розвиток і формування особистості.	2	-		2			4
Тема 4. Структура особистості.	2	4		2			22
Тема 5. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості.	2	-		2			4
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості.	2	-		2			4
Тема 7. Індивідуально-психологічні властивості особистості.	2	-		2			4
Тема 8. Психічне здоров'я особистості. Психічна стійкість.	2	-		2			4
Тема 9. Психологічний захист особистості.	2	-		2			4
Тема 10. Соціально-психологічна характеристика особистості.	2	-		2			4
Реферат, презентація	-	-			5 5		10
Індивідуальне завдання (контр. робота)	-	-	-	-	-	32	22
Разом	20	8	10	20	10	32	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Робота на лекціях, конспектування (0 – 2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої роботи активно працює на лекційному занятті, бере участь в обговоренні важливих питань лекції, всі питання теми розкриті у конспекту відповідно до плану, змістовно, логічно, послідовно.
1	здобувач вищої роботи не бере активної участі в обговоренні важливих питань лекції, але всі питання теми розкриті у конспекту відповідно до плану.
0	здобувач вищої роботи не працює на лекційному занятті, немає конспекту.

Опитування, участь у дискусіях (0 – 4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки;

	застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах, виявляє ініціативу; демонструє на високому рівні ґрунтовні знання психології особистості, вибудовує свою навчальну діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності; дотримується норм сучасної літературної мови;
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях, диспутах; виявляє ініціативу; демонструє на достатньому рівні основні знання психології особистості; вибудовує свою навчальну діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності; дотримується норм сучасної літературної мови;
2	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень теми з дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче, не виявляє ініціативу; демонструє на середньому рівні базові знання психології особистості; вибудовує свою навчальну діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності; дотримується норм сучасної літературної мови;
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче, не виявляє ініціативу; демонструє на низькому рівні базові знання психології особистості; не завжди вибудовує свою навчальну діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності; частково дотримується норм сучасної літературної мови;
0	відповідь відсутня або неправильна; здобувач вищої освіти не бере участь у дискусіях; не виявляє ініціативу; не демонструє базові знання психології особистості; не вибудовує свою навчальну діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності; не дотримується норм сучасної літературної мови;

Тестування (0-10 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-10	За кожну правильну відповідь 1 бал (10 питань)

Самостійна робота

Виконання практичних завдань (0-2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі з демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності для реалізації програмних результатів навчання, демонструє здатність навчатись, вибудовуючи свою діяльність на

	базі етичних принципів та персональної відповідальності
1	завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки з частковим демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти не застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності, демонструє здатність навчатись, вибудовуючи свою діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно

Реферат (0-5 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики.
3-4	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання не повні; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні засвоєні знання з психології особистості.
2	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні засвоєні знання з психології особистості.
1	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває повно тему реферату, не вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності; демонструє на низькому рівні засвоєні знання з психології особистості.
0	реферативна робота не виконана.

Мультимедійна презентація (0-5 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	у презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу,

	творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно з дотриманням принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності; презентація характеризується оригінальністю з дотриманням вимог.
3-4	презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях теми, здобувач дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на достатньому рівні знання з психології особистості.
2	презентація сфокусована на темі, але висвітлює її змісту частково; наявна певна організаційна структура; можуть бути незначні помилки чи незрозумілості, вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на середньому рівні знання з психології особистості.
1	презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; організаційна структура не логічна; можуть бути значні помилки чи незрозумілості, не дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на низькому рівні знання з психології особистості
0	презентація не виконана.

- контрольна робота (для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання) – 0 – 32 балів

Кількість балів	Критерії оцінювання
27-32	виконані всі вимоги до написання і захисту контрольної роботи; у вступі визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців минулого й сучасності; сформульовані чіткі завдання контрольної роботи; в основній частині контрольної роботи повно розкрито зміст теми; логічно викладена власна позиція; сформульовані висновки відповідно до завдань; оформлення рекомендованих джерел інформації здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація»; витриманий обсяг контрольної роботи, дотримані вимоги до її зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання під час захисту контрольної роботи;
18-26	виконані всі формальні вимоги до написання й захисту контрольної роботи; у вступі проблема позначена, але недостатньо обґрунтована її актуальність; зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему науковців минулого й сучасності; визначені завдання контрольної роботи; в основній частині контрольної роботи зміст реферату відповідає темі, що розкрита достатньо повно, викладена власна позиція; сформульовані висновки; оформлення рекомендованих джерел інформації здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація»; витриманий обсяг контрольної роботи, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані не достатньо повні відповіді на додаткові питання під час захисту контрольної роботи;
9-17	основні вимоги до контрольної роботи і її захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки: у вступі не достатньо обґрунтовано актуальність проблеми, аналіз різних точок зору науковців даної проблеми не зроблений, завдання не визначені, або визначені не правильно; в основній частині

	контрольної роботи тема не розкрита повно, наявні певні неточності у викладенні матеріалу; висновки не чіткі, або не відповідають визначеним завданням; оформлення рекомендованих джерел інформації не здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація»; на додаткові питання дані неповні відповіді;
1-8	є істотні відступи від вимог до написання і захисту контрольної роботи, зокрема: у вступі не обгрунтовано актуальність питання, не визначені завдання дослідження, або визначені неправильно; не зроблений аналіз поглядів різних науковців на обрану проблему; в основній частині контрольної роботи визначена тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки у змісті; висновки не відповідають завданням або відсутні; оформлення рекомендованих джерел інформації не здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація»; на додаткові питання не дані відповіді;
0	контрольна робота не виконана.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

5. Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним

підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

6. Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентації.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Варій М. Психологія особистості. К: Сварог, 2020. 592 с.
2. Варій М. Психологія особистості. Львів: Львівська політехніка, 2016. 608 с.
3. Кацавець Р.С. Психологія особистості: Навчальний посібник. К.: Алерта, 2021. 134 с.
4. Мітіна С. Психологія особистості. К.: Ліра-К, 2020. 274 с.
5. Москалець Віктор Психологія особистості. Підручник. К.: Ліра-К. 2020, 364 с.
6. Столяренко О. Психологія особистості. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 280 с.

Допоміжні:

1. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
2. Засекина Л.В, Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування. К.: Медицина, 2018. 216 с.
3. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум: Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.
4. Максименко С. Загальна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
5. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: навчальний посібник. К.: Вища школа, 2001. 487 с.
6. Палагута В.І. Психологія особистості та розвитку людини: конспект лекцій. Частина І. Дніпро: НМетАУ, 2017. 62 с.
7. Палагута В.І. Психологія особистості та розвитку людини: конспект лекцій. Частина ІІ. Дніпро: НМетАУ, 2020. 64 с.
8. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я: навчальний посібник / заг. ред. М.С. Корольчука. К.: Фірма "ІНКОС", 2002. 272 с.
9. Савчин М. Загальна психологія. Підручник. К.: ВЦ «Академія». Серія книг Альма-матер, 2020. 344 с.
10. Сергієнкова О., Столярчук О., Коханова О. Загальна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 296 с.
11. Столяренко О.Б. Психологія особистості: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
12. Термінологічний словник із психології особистості та психології розвитку для студентів усіх напрямів / Укл. І. А. Фоменко. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2012. 65 с.
13. Фоменко І.А. Вікова практична психологія: конспект лекцій. Частина 1. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. 56 с.
14. Яблонко В.Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 220 с.
15. Now psychology works. London. Dorling Kindersley, 2018. 256 p.
16. Success The Psychology of Achievement. London. Dorling Kindersley, 2019. 224 p.
17. The Little Book of Philosophy. London Dorling Kindersley, 2018. 208 p.
18. The Psychology Book. London. Dorling Kindersley, 2019. 352 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Електронні книги з психології та взаємовідносин. URL:
<https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/psihologija-i-vzaimootnoshenija.html>
2. Сучасний тлумачний психологічний словник. URL:
https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf

1. Психологія. Особистість. Журнал. URL: <http://psychpersonality.pnu.edu.ua/>